

PROJECTPLAN CULTUUREDUCATIE MET KWALITEIT PARKSTAD

2021-2024

INHOUD

- p.5** 1. **Samenvatting**
- p.6** 2. **Inleiding**
  - De regio Parkstad
  - Het belang van CmK voor Parkstad
- p.8** 3. **Reflectie op de stand van zaken CmK 2017-2020 in Parkstad**
  - Penvoerder SCHUNCK
  - Terugblik 2017-2020
  - Reflectie op doelstellingen en resultaten
- p.14** 4. **Activiteiten 2021-2024**
  - Projectdoelstellingen
  - De resultaten over vier jaar
  - Uitgangspunten
  - Risicoanalyse
- p.20** 5. **De aanpak: Pit Cultuurwijzer voor Parkstad 2021-2024**
  - Het projectteam van Pit Cultuurwijzer
  - De werkwijze van Pit Cultuurwijzer
- p.26** 6. **Samenwerking penvoerders, onderwijs, culturele instellingen, instellingen voor hoger onderwijs en anderen**
  - Betrokkenheid partijen bij de planvorming
  - Bijdrage scholen
- p.30** 7. **Kennisdeling**
- p.31** 8. **Monitoring en Evaluatie**
- p.32** 9. **Planning**
- p.34** 10. **Bijlagen**

1 SAMENVATTING

Je kunt planten niet dwingen om te groeien. Je kunt wel de juiste condities voor groei creëren. Dat is wat Pit Cultuurwijzer in de periode 2017-2020 (CmK2) heeft gedaan, en dat is ook wat Pit Cultuurwijzer gaat voortzetten in de periode 2021-2024 (CmK3). Dit projectplan is de stek waaromheen Pit Cultuurwijzer het vervolg van de groei vorm geeft.

Het plan omschrijft allereerst het belang van Cultuureducatie met Kwaliteit (CmK) voor Parkstad, met aansluitend een terugblik. Daarna neemt het plan de lezer mee in de aanpak en werkwijze, de samenwerkingspartners en de planning zoals penvoerder SCHUNCK deze voor zich ziet voor CmK3.

Dit vierjarig CmK programma bouwt verder aan het groeiproces van zaaien, ontkiemen en verzorgen van CmK op scholen in Parkstad. Het behelst coaching, scholing, werkgroepen en een online platform waarmee scholen en het culturele veld in Parkstad vanuit hun eigen visie de kwaliteit van cultuureducatie kunnen verbeteren. Het uiteindelijke doel is om vanuit de eigenheid van iedere school een duurzame verankering van CmK te bereiken, zodat alle kinderen in Parkstad optimaal worden gestimuleerd in hun ontwikkeling. Immers; *“Alles wat je aandacht geeft, groeit.” (Aristoteles).*

2 INLEIDING

De regio Parkstad

Parkstad, in het zuiden van Nederland, groeit en bloeit. In de regio zijn de rauwe randen van het verleden zichtbaar, en zullen ook zichtbaar blijven. Het verleden wordt niet de rug toegekeerd, maar omarmd. Zo dragen we samen zorg voor een regio waar mogelijkheden en kansen liggen, ruimte is om te experimenteren, om je vleugels uit te slaan en om te landen.

Onderwijs in Parkstad

In Parkstad zijn 72 basisscholen, waarvan negen speciaal onderwijs scholen. Bijna alle scholen zijn onderdeel van de stichtingen MOVARE of INNOVO en zijn gelegen in zowel stedelijk als landelijk gebied, variërend in grootte en bevolkingssamenstelling. Er zijn dertien voortgezet onderwijs scholen, onderdeel van SVOPL, Stichting LVO of CITAVERDE College. Wat betreft Hoger onderwijs zijn er het VISTA college voor het MBO en Zuyd Hogeschool voor HBO. Ook de Open Universiteit heeft haar plek in Parkstad.

Daarnaast is het van belang om te benoemen dat Parkstad behoort tot een van de kwetsbare gebieden in Nederland met een hoog percentage laaggeletterdheid.

Culturele omgeving in Parkstad

Hoewel de mijnen al bijna 40 jaar dicht zijn, kenmerkt de regio zich nog steeds door een hoge cultuurparticipatie en een gevarieerd aanbod van podiumkunsten bij instellingen en festivals. Naast grote en kleine instellingen zijn er vele tientallen ZZP'ers actief die vanuit hun discipline

activiteiten verzorgen. Ook zijn er partijen actief die cultuureducatie raken, zoals de bibliotheken. Tot slot is er het rijke verenigingsleven van vele harmonieën, fanfares, koren, toneelverenigingen en heemkundeverenigingen.

Het belang van CmK voor Parkstad

Het uitdagen van kinderen in hun creatieve en onderzoekende houding draagt bij aan de positieve ontwikkeling van de regio, want binnen Parkstad zijn kansongelijkheid en exclusie de realiteit van de dag. Een kloof die niet in vier jaar weg te poetsen is, maar vraagt om voortzetting van de ingeslagen weg om cultuureducatie als een noodzakelijk onderdeel in het onderwijs te verankeren. Cultuureducatie kan als katalysator dienen om de gewenste versnelling op het gebied van kansengelijkheid en inclusie op gang te krijgen. Het is van belang dat SCHUNCK als penvoerder dit mogelijk blijft maken, samen met de scholen, het culturele veld en de overheid, zodat alle kinderen gelijke kansen krijgen om met hun talenten aan de slag te gaan.

Deze mogelijkheid tot groei wordt gestimuleerd door de "Regio Deal Parkstad Limburg", die in 2019 tot stand is gekomen. Met deze Regio Deal geven het rijk, de Parkstadgemeenten, Stadsregio Parkstad Limburg en de provincie Limburg de komende jaren een impuls aan het wegwerken van de huidige achterstandspositie van de regio. Er wordt vooral geïnvesteerd in de thema's onderwijs, arbeidsmarkt, gezondheid en jeugd, waardoor er uiteindelijk een duurzame, vitale en levenskrachtige regio ontstaat.

Bart Alofs - MOVARE: "De scholen zijn stevig verankerd in de buurt, wijk en (eu)regio. Gezamenlijk zetten we in op optimale kansen voor alle leerlingen, waarbij we rekening houden met hun eigen identiteit. Leerlingen groeien op in een omgeving waarin ze gezien, gehoord, begrepen en gewaardeerd worden. Een inclusieve omgeving waar je mag zijn wie je bent, waar je mee mag doen en er als vanzelfsprekend bij mag horen."

Als gevolg van deze investering zijn er ook stappen gezet naar een overkoepelend en structureel sociaal beleid binnen heel Parkstad. CmK3 is hier, net als in de vorige periode, een essentieel onderdeel van. Om een actieve bijdrage aan de succesvolle transitie van Parkstad te blijven

leveren, wilt Pit Cultuurwijzer verder groeien zodat CmK echt duurzaam verankerd wordt binnen Parkstad. Als penvoerder heeft SCHUNCK hierin een centrale rol. Voor het waarom en hoe nemen we u in de komende hoofdstukken graag mee in ons verhaal.

3 REFLECTIE OP DE STAND VAN ZAKEN CMK 2017 - 2020 in PARKSTAD

Penvoerder SCHUNCK

In 2016 heeft Limburg gekozen voor een regionale aanpak van CmK en werd SCHUNCK penvoerder voor de regio Parkstad. In de CmK2 periode heeft de onafhankelijke projectgroep van Pit Cultuurwijzer hard gewerkt om cultuureducatie te positioneren. Het oorspronkelijke plan is gerealiseerd, aangescherpt en verdiept en door de betrokkenheid van het projectteam en de specifieke aandacht voor de verbinding tussen alle betrokken partijen, staat Pit Cultuurwijzer stevig geworteld. Het doel om cultuuronderwijs duurzaam te ontwikkelen blijft voorop staan. Het gezegde is “never change a winning team”, en dit gaat SCHUNCK dan ook niet doen. Maar het projectteam wordt wel uitgedaagd om er ook de komende vier jaar het maximale uit te halen en groei in de regio te stimuleren.

SCHUNCK

SCHUNCK ligt midden in Parkstad en bevat een openbare bibliotheek, een museum voor beeldende kunst en architectuur en een muziek- en dansschool. Daarnaast is er een volwaardige educatieve afdeling. Jaarlijks worden er ruim 20.000 kinderen en jongeren bereikt met tal van educatieve en participatieactiviteiten, waarbij veel aandacht is voor de verschillende disciplines en de toepassing van crossovers. Denk aan een workshop dans geïnspireerd op een tentoonstelling. In SCHUNCK kun je dus letterlijk je ogen, oren, lichaam en geest ontwikkelen en voeden.

Cultuureducatie- en onderwijsspecialisten van SCHUNCK dragen zorg voor een hoog kwalitatief

niveau. Dit doen zij voor een breed en divers publiek. De doelgroepen (kinderen, jongeren, volwassenen, senioren, families en gezinnen) bevinden zich zowel binnen de vrijetijdsmarkt als binnen het onderwijs en zorg- en welzijnsorganisaties. Voor de directe kunstbeleving wordt publiek in SCHUNCK ontvangen. Maar SCHUNCK gaat ook graag op bezoek buiten de eigen muren. Het uitgangspunt is om kunst naar de bezoeker toe te brengen en juist die mensen aan te spreken die niet vanzelfsprekend SCHUNCK kunnen bezoeken.

SCHUNCK als penvoerder

SCHUNCK is trots om voor de regio Parkstad de rol van penvoerder te mogen vervullen en zo invulling te geven aan de lange termijn doelstelling “Duurzame ontwikkeling van cultuuronderwijs in Parkstad”. Daarbij is SCHUNCK zich bewust van de onafhankelijke rol en positie van Pit Cultuurwijzer, die zo goed als mogelijk wordt geborgd. Wel kan het projectteam volledig rekenen op de deskundigheid van de penvoerder op het gebied van bedrijfsvoering en projectmanagement. Deze lijn wordt in CmK3 voortgezet met als streven de spilfunctie van Pit Cultuurwijzer verder te verbreden en verdiepen.

Terugblik 2017-2020

Op het moment van het schrijven van de aanvraag voor CmK3 kan SCHUNCK bevestigen dat de keuze die in 2016 gemaakt is (een regionale aanpak voor CmK), de juiste keuze is geweest. Het in 2016 gestelde doel om meer kinderen te bereiken door

**Jeroen Pieters -
INNOVO:** "Het feit
dat er gekozen wordt
voor de inzet van
intermediairs ter
ondersteuning van de
scholen, maar ook dat
er icc'ers opgeleid en
gepositioneerd worden,
maakt dat dit proces
als waardevol wordt
ervaren."

de samenwerking, kennisdeling en organisatie op een duurzame en regionale wijze in te richten, is merkbaar. Met de regionale aanpak zijn de lijnen met het culturele veld en het onderwijs korter waardoor er in plaats van versnippering, steeds meer bundeling ontstaat. Tijdens CmK3 is het streven om van bundeling te komen tot verbinding.

Van versnippering naar bundeling

Vier jaar geleden was er in Parkstad op het gebied van cultuureducatie nauwelijks sprake van samenhang. Dit kwam onder andere door de grote niveauverschillen tussen de educatieprogramma's voor scholen (aanbod- tot dialooggericht) en de startpositie van waaruit schoolteams opereerden. Bij de aanvang van CmK2 stond alle wind in de zeilen om toe te werken naar meer cohesie en de totstandkoming van de sociale transitie van Parkstad. Waar er voorheen een versnipperd beleid gevoerd werd, werden nu de krachten gebundeld op onder andere het gebied van toerisme en IBA Parkstad (IBA staat voor Internationale Bau Ausstellung). Tegelijkertijd stond het rijke en diverse culturele leven van Parkstad volop in bloei en dit samen zorgde voor een vruchtbare bodem voor Pit Cultuurwijzer om op te landen en te ontkiemen.

Van bundeling naar verbinding

Inmiddels is Pit Cultuurwijzer geworteld. De regio Parkstad groeit en hierdoor groeit cultuureducatie mee. Er is een stroom aan ontwikkelingen gestart en Pit Cultuurwijzer fungeert als een stuwer voor het culturele veld en de scholen in de regio. In

Parkstad is veel te doen en te beleven op het gebied van kunst en cultuur en door dit op de juiste wijze te verbinden, kan ieder kind rekenen op goed cultuuronderwijs en is er aandacht voor talentontwikkeling. Of dit nu onder of na schooltijd is. Hierbij dient wel de kanttekening geplaatst te worden dat de amateurkunstbeoefening onder druk staat door krimp bij verschillende verenigingen. Naast deze regionale uitdaging zijn er ook verbeterpunten die meegenomen worden in de nieuwe periode, zoals de zichtbaarheid van Pit Cultuurwijzer. Het projectteam heeft ervaren dat zichtbaarheid een belangrijke rol inneemt in het proces.

Het onderwijs

Mede met behulp van het visietraject van De Cultuur Loper (DCL, pagina 22) is Pit Cultuurwijzer op ruim 40 scholen in Parkstad actief. Hoewel het grootste gedeelte van de deelnemende scholen nog niet in de laatste stappen van het traject zijn aangekomen, zijn veel scholen tevreden met (kleine of grote) kwalitatieve verbeteringen en veranderingen die zij hebben aangebracht in hun eigen proces. Hierbij is de visie van de school altijd het uitgangspunt. Ook is gebleken dat het doorlopen van de acht stappen van DCL bij iedere school maatwerk is wat betreft tempo, het creëren van draagvlak en de inzet van de juiste tools uit de symbolische gereedschapskist van de intermediairs van Pit Cultuurwijzer. Het mee aan boord krijgen van het hele schoolteam is en blijft soms een uitdaging door verschil in motivatie of andere prioriteiten. Deze landelijke ontwikkeling zien we regionaal terug en wordt vaak genoemd door scholen die aangeven geen interesse te hebben in deelname. Gezien de regio waarin Pit Cultuurwijzer zich bevindt, is dit een verklaarbare reactie. Basisvaardigheden hebben hier vaak prioriteit.

Het culturele veld

Door het ontstaan van Pit Cultuurwijzer in 2017, en de bijbehorende verbindende rol, is de dialoog tussen de culturele partners geïntensiveerd en

daarmee de betrokkenheid vergroot. Dit wordt bevestigd in de monitoring van 2020. Het culturele veld is inmiddels actief betrokken bij het visietraject van de scholen. Tegelijkertijd zien we dat de samenwerking tussen het culturele veld en het onderwijs een groei heeft doorgemaakt. Zo is de denkwijze van culturele instellingen veranderd van aanbodgericht naar dialooggericht werken. Deze manier van werken sluit beter aan op de visie van scholen. De icc'er heeft hierin, met de intermediair op de achtergrond, een verbindende rol.

De gemeenten

Halverwege CmK2 werd duidelijk dat er bij zowel de scholen als het culturele veld behoefte was aan meer draagvlak voor CmK binnen de regionale politiek. Daarom is er een vierde intermediair aangesteld die zich primair focust op de Parkstad-brede samenwerking binnen de zeven gemeenten van Parkstad. In de paragraaf 'samenwerking gemeenten' op pagina 27 is hier meer over te lezen.

Het projectteam

Het projectteam is wendbaar en beweegt mee met de behoeften van het culturele veld en het onderwijs (bottom-up werken). Voorbeelden hiervan zijn het realiseren van het groeipakket (pagina 23), Parkstad CultuurWeb (pagina 24), de inspiratiesessies (pagina 24) en de bijeenkomsten CmK in de praktijk. Deze flexibiliteit en het aanpassingsvermogen, zonder het groter geheel uit het oog te verliezen, hebben bijgedragen aan een positieve werkcultuur waarbinnen samenwerking een groeiende vanzelfsprekendheid is. Deze aanpak vraagt echter wel tijd en inspanning van de intermediairs. De diverse wekelijks en maandelijkse interne overleggen blijven een waardevolle investering.

Concrete verbeterpunten n.a.v. de terugblik

- Het voorsorteren op een bewuste flexibele inzet van het instrument DCL;
- Het vergroten van de zichtbaarheid;
- Het betrekken van de gemeenten;

- Het betrokken houden van het culturele veld;
- Het betrekken van de amateurverenigingen;
- Continue aandacht houden voor de balans in tijdsinvestering van de intermediairs.

Reflectie op doelstellingen en resultaten

In 2016 zijn er zeven projectdoelstellingen en twee resultaten benoemd. Deze staan hieronder beschreven;

Projectdoelstellingen CmK2 (uit het projectplan van 2016).	Stand van zaken en vooruitblik
Pit Cultuurwijzer brengt ieder kind van Parkstad in aanraking met cultuureducatie. Ongeacht zijn sociaal-maatschappelijke achtergrond krijgt ieder kind de kans om zijn talenten te ontdekken en te ontwikkelen, waarbij vernieuwing, verdieping en ontwikkeling van het curriculum van het kind leidend is.	Deze doelstelling is samen met de scholen mogelijk gemaakt door de visietrajecten. Echter is er geen 100% dekking. De komende vier jaar worden gebruikt om samen met het culturele veld, onderwijs en de gemeenten het bereik te vergroten, waarbij Pit Cultuurwijzer een verbindende rol vervult.
Pit Cultuurwijzer draagt zorg voor de verankering van cultuureducatie in de dagelijkse lespraktijk door middel van een integrale aanpak.	Dit gebeurt op de wens van de school en is onderdeel van het visietraject. De komende vier jaar worden gebruikt om samen met het culturele veld, onderwijs en de gemeenten het bereik verder te vergroten.
Pit Cultuurwijzer zorgt ervoor dat alle deelnemende kinderen kunst en cultuur maken, meemaken en beleven.	Dit wordt samen met het culturele veld en de scholen mogelijk gemaakt. De komende vier jaar worden gebruikt om samen met het culturele veld, onderwijs en de gemeenten het bereik verder te vergroten.
Binnen de drie domeinen (in huis, uit de omgeving, met de grote wereld) van Pit Cultuurwijzer zijn passende activiteiten voor de scholen/kinderen ontwikkeld.	Dit is mogelijk gemaakt door het aanbieden van co-creaties, het groeipakket en de visietrajecten. De komende vier jaar worden gebruikt om dit samen met het culturele veld en het onderwijs verder uit te bouwen.
Scholen, culturele instellingen en cultuurondernemers uit Parkstad worden begeleid tot een netwerk van deskundige en intensief met elkaar samenwerkende partners.	Dit punt is opgestart en wordt de komende vier jaar verder uitgebouwd en geborgd.
Pit Cultuurwijzer is hét onafhankelijke kennis- en ontmoetingsplatform waar elke school en culturele instelling, ondernemer en amateurvereniging van Parkstad gebruik van kan maken.	Dit wordt mogelijk gemaakt door de diversiteit in expertise van de intermediairs, bijeenkomsten en de mogelijkheid tot co-creaties en deskundigheidsbevordering. De komende vier jaar worden gebruikt om dit verder vorm te geven, waarbij tevens de samenwerking met het Huis voor de Kunsten Limburg (HKL) wordt geïntensiveerd.

Er is een logistiek netwerk, stappenplan en bijbehorend werkproces gerealiseerd en geïmplementeerd.	Deze doelstelling is gerealiseerd, waarbij het werkproces voor de komende vier jaar is aangepast met de ervaringen van de eerste vier jaar.
Resultaten 2017-2020	Stand van zaken en vooruitblik
<p>Pit Cultuurwijzer is geïmplementeerd in het onderwijs door middel van een integrale aanpak:</p> <p>Over vier jaar is Pit Cultuurwijzer op 45 basisscholen actief, waarvan:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 25 basisscholen in stap acht van het stappenplan. • 20 basisscholen in stap vijf van het stappenplan. • Vijf scholen van het Voortgezet Onderwijs zijn aangehaakt. 	<p>Er zijn op het moment van schrijven 41 scholen actief, waarvan zes scholen uit het voortgezet onderwijs. De scholen bevinden zich in diverse stappen van het visietraject. De komende vier jaar worden gebruikt om het bereik te vergroten conform het tweesporenbeleid.</p>
<p>Pit Cultuurwijzer is geïmplementeerd bij de culturele instellingen en er wordt gewerkt conform de inhoudelijke uitgangspunten en de ontwikkelde projectmethodes- en processen:</p> <p>Over vier jaar is Pit Cultuurwijzer geïmplementeerd bij alle acht grote instellingen, waarbij CmK een prominente plek binnen meerjarenbeleidsvisies heeft gekregen, er 30 culturele ondernemers op substantiële basis werkzaam zijn en 24 amateurverenigingen betrokken zijn bij programma's.</p>	<p>Er zijn stappen gezet, maar de status van cultuureducatie binnen de culturele instellingen is verschillend waardoor een prominente plek voor alle acht niet realistisch is. In de komende vier jaar streven we naar een kwaliteitsverbetering, passend bij de instelling.</p> <p>Er zijn in Parkstad ruim 30 culturele ondernemers werkzaam op het gebied van cultuureducatie die Pit Cultuurwijzer nog beter wilt meenemen in de duurzame ontwikkeling op de scholen.</p> <p>Samen met het HKL gaat Pit Cultuurwijzer ook de 24 amateurverenigingen in Parkstad beter betrekken.</p>

Reflectie & advies door INNOVO en MOVARE

Beide onderwijsstichtingen geven hun scholen de ruimte om zelf kleur te geven aan het onderwijs. Bij de scholen die cultuuronderwijs als speerpunt nemen, zien beide besturen de afgelopen jaren een groei in het planmatig uitvoeren van cultuuronderwijs en cultuurbeleid. De intermediairs zijn de aanjagers die het proces op gang krijgen, vorm geven en bewaken. Het streven vanuit beide schoolbesturen is om ontwikkelingen altijd vanuit duurzaamheid op

te starten. Eén van de aanbevelingen van de schoolbesturen is dan ook om de ingezette koers te continueren. De tweede aanbeveling heeft te maken met ontzorgen. Dit zal een steeds belangrijkere rol spelen in het versterken van de leerlingen op alle ontwikkelingsgebieden. Daar waar er dus ondersteuning geboden kan worden om leerlingen toch een kwalitatief goed cultuuraanbod te bieden, aansluitend bij het onderwijs op de basisschool, wordt dit van harte toegejuicht.

4 ACTIVITEITEN

2021-2024

Projectdoelstellingen

Pit Cultuurwijzer zet voort waarmee in 2017 gestart is; een groeiproces naar duurzame borging van CmK in Parkstad, passend bij de gestelde doelen vanuit het Fonds:

1. Tweesporenbeleid;
  - a. Kansengelijkheid.
  - b. Duurzame kwaliteitsverbetering.
2. Het vergroten van de professionalisering van leerkrachten, docenten, culturele partners en penvoerders ten aanzien van cultuureducatie.

Pit Cultuurwijzer streeft ernaar om dit via de volgende hoofddoelstellingen te bereiken:

- Samen met het culturele veld en het onderwijs brengt Pit Cultuurwijzer ieder kind van Parkstad in aanraking met cultuureducatie;
- Pit Cultuurwijzer zorgt samen met de scholen voor de verankering van cultuureducatie in de dagelijkse lespraktijk en vergroot hiermee het bereik van cultuureducatie in Parkstad;
- Samen met het culturele veld, het onderwijs en gemeenten zorgt Pit Cultuurwijzer ervoor dat alle deelnemende kinderen kunst en cultuur maken, meemaken en beleven;
- Samen met het culturele veld en het onderwijs zorgt Pit Cultuurwijzer ervoor dat er passende activiteiten worden ontwikkeld voor de deelnemende kinderen;
- Scholen, culturele instellingen en cultuurondernemers van Parkstad worden door Pit Cultuurwijzer begeleid tot een netwerk

van deskundige en intensief met elkaar samenwerkende partners.

- Pit Cultuurwijzer is hét onafhankelijke kennis- en ontmoetingsplatform waar elke school en culturele instelling, culturele ondernemer en amateurvereniging van Parkstad gebruik van kan maken.
- Het bestaande logistiek netwerk, stappenplan en bijbehorend werkproces is verbeterd.

Tweesporenbeleid

Kansengelijkheid

Binnen het tweesporenbeleid richt één spoor zich op het onderhouden van de scholen die reeds deelnemen. Het andere focust zich op het bereiken van nieuwe scholen, met speciale aandacht voor scholen die te maken hebben met onderwijsachterstanden of een schrale culturele infrastructuur. Pit Cultuurwijzer voegt hier een derde component aan toe; Inzetten op culturele diversiteit. Tussen 1900 en 1975 streken er duizenden arbeidsmigranten in de regio neer om te werken in de mijnen. Zij kwamen onder andere uit Polen, Slovenië, Duitsland, Marokko en Italië. Ook na de mijnsluitingen bleven de meesten hier en vestigden zich definitief. Tot op de dag vandaag zijn deze invloeden zichtbaar in het culturele leven in Parkstad. Voor Pit Cultuurwijzer is het daarom belangrijk om oog te houden voor deze lokale eigenheid en culturele diversiteit.

Duurzame kwaliteitsverbetering

De inspanningen voor een duurzame

kwaliteitsverbetering lopen als een rode draad door de werkwijze van Pit Cultuurwijzer (pagina 22). Daarbij zorgt het projectteam er samen met de klankbordgroep en alle betrokken partijen voor dat er voldoende aansluiting is bij de curriculumvernieuwingen en het leergebied Kunst & Cultuur.

De scholen hebben hierbij de regie. En waar in het verleden scholen niet deelnamen omdat het visietraject niet altijd paste bij de schoolontwikkelingen, ontstaan er door de verruiming van de kaders kansen om toch deel te nemen aan CmK. Er zijn meer mogelijkheden om scholen te begeleiden in duurzame kwaliteitsverbeteringen, hoe klein de stappen ook zijn. Los van een visietraject kan dit ook de professionalisering van een leerkracht zijn, actieve deelname in het netwerk of samen met een culturele instelling een co-creatie aanvragen. Hierbij vervullen de intermediairs een essentiële rol in de bewustwording van duurzame borging binnen de school.

Het culturele veld kan ook een duurzame kwaliteitsslag maken. Bijvoorbeeld door bij de ontwikkeling van activiteiten eerder, en meer, afstemming te zoeken met scholen en aan te haken bij hun visie.

Subdoelstellingen tweesporenbeleid

Daarnaast geeft Pit Cultuurwijzer als volgt specifiek invulling aan het tweesporenbeleid:

- De intermediairs vervullen steeds vaker de rol van aanjager;
- Een flexibele inzet van het visietraject;
- Het culturele veld actief betrekken bij de ideevorming in wat zij kunnen betekenen voor de schrale culturele infrastructuur;
- Ruimte geven aan uitvoer voor, en met, de leerlingen waarbij duurzaamheid een voorwaarde is;
- Samen met het culturele veld en de scholen de mogelijkheden onderzoeken voor naschoolse cultuureducatie op de scholen, en dit voor zo ver mogelijk uitvoeren;
- Het leveren van een inspanning ten behoeve van de Parkstadbrede samenwerking;
- Werken aan de zichtbaarheid van CmK.

Het vergroten van de professionalisering van leerkrachten, docenten, culturele partners en penvoerders ten aanzien van cultuureducatie

Net zoals een bodembedekkende plant vaak de basis vormt voor de overige beplanting, is professionalisering het fundament dat door het hele proces heen loopt. Met behulp van cursussen en bijscholingen draagt Pit Cultuurwijzer zorg voor de ontwikkeling van alle betrokkenen, passend binnen de mogelijkheden en aansluitend bij de behoeften die er spelen. Dit loopt als een rode draad door de werkwijze van Pit Cultuurwijzer (pagina 22).

Subdoelstellingen professionalisering

- Het realiseren van deskundigheidsbevordering op basis van behoeften van leerkrachten,

- docenten, educatief medewerkers en penvoerder;
- Het vergroten van de samenwerking met andere penvoerders;
  - Het culturele veld actief betrekken bij de professionalisering van leerkrachten en docenten.

Facultatieve doelen

Van de facultatieve doelen kiest Pit Cultuurwijzer er bewust voor om niet in te zetten op integrale cultuureducatie in verbinding met andere vakken. Dit omdat deze behoefte op dit moment nagenoeg niet speelt op scholen in Parkstad. Het streven is om cultuureducatie aan te laten sluiten bij de visie van de school. Indien integrale cultuureducatie in verbinding met andere vakken hier een onderdeel van is, wordt dit uiteraard opgepakt. De intermediairs zullen wel altijd benoemen wat integrale cultuureducatie kan betekenen voor een school.

Verder wordt er niet ingezet op een doorlopende leerlijn voor cultuureducatie van primair- naar voortgezet onderwijs, omdat het voortgezet onderwijs pas aan het begin van het proces staat. Wel worden de visietrajecten hier voortgezet en waar mogelijk wordt de verbinding met het primair onderwijs gelegd. Ook hier laat Pit Cultuurwijzer ruimte voor ontwikkeling en groei. Indien er gedurende het traject kansen ontstaan, zal hier aandacht aan besteed worden.

De verbinding van binnen- en buitenschools is een facultatief doel waar Pit Cultuurwijzer reeds aan werkt. De visietrajecten op de buitenschoolse opvang (BSO's) zullen dan ook gecontinueerd worden.

De verbinding van binnen- en buitenschools

Parkstad heeft al vele tientallen jaren een rijk verenigingsleven, maar de laatste jaren lopen de ledenaantallen sterk terug. Daarmee wordt ook de sociale cohesie binnen de wijken minder. Culturele partijen (gericht op amateur- en professionele kunstbeoefening) proberen dit tij te keren. Hierbij is ook een goede verbinding tussen binnen- en buitenschoolse activiteiten belangrijk,

bijvoorbeeld om aansluiting te vinden bij een toneelvereniging, koor, muziekvereniging, museum of om een bibliotheek te bezoeken. Echter door de versplinterde aanpak in Parkstad is hier de laatste jaren weinig resultaat geboekt. Pit Cultuurwijzer gaat verkennen op welke wijze hier een impuls aan gegeven kan worden.

Subdoelstellingen verbinding van binnen- en buitenschools

- Samenwerking BSO's intensiveren;
- Verbinden van partners uit andere domeinen zoals welzijnspartners en combifunctionarissen sport en cultuur;
- Samen met de scholen en het culturele veld de mogelijkheden onderzoeken, en waar mogelijk realiseren, om naschoolse cultuureducatie op de school plaats te laten vinden;
- Waar mogelijk verbinding zoeken met amateurkunsten, met name muziekverenigingen;
- Om de verbinding van binnen- en buitenschools kracht bij te zetten, zouden ten behoeve van talentontwikkeling de volgende resultaten wenselijk zijn;
  - Behoud van de vak-vooropleiding Beeldend en Muziek;
  - Faciliteren van de vak-vooropleiding Dans.

Regionale aandachtspunten

Muziekonderwijs

De provincie Limburg stimuleert muziekonderwijs in haar provincie. Pit Cultuurwijzer ondersteunt dit door zorg te dragen voor de borging van de Impulsscholen en te ondersteunen bij het project DOOR! van het Huis voor de Kunsten (HKL).

Leesplezier

Laaggeletterdheid is een aandachtspunt binnen de regio. Het inzetten op leesplezier, waardoor CmK een positieve bijdrage kan leveren aan de taal- en leesbevordering van leerlingen in de regio, zou een sterke verbinding tot stand kunnen brengen. Dit wordt tevens onderschreven door INNOVO. Daarnaast is er een expliciet verzoek van gemeente Heerlen om hier een inspanning te leveren in de komende periode.

Parkstadbrede samenwerking

Scholen en gemeenten in Parkstad geven aan dat zij het voor de brede culturele ontwikkeling van leerlingen belangrijk vinden dat alle domeinen toegankelijk zijn. Een Parkstadbrede samenwerking kan hieraan bijdragen. Aandachtspunten hierbij zijn onder andere de financiën, vervoer, inhoudelijke samenwerking, de verbinding tussen binnen- en buitenschools, de verbinding met culturele partijen in omgeving van de school en de bijdrage van politieke impulsen.

Subdoelstellingen regionale aandachtspunten

- Borging muziekonderwijs op basis van de behoeften van scholen;
- Investeren in de samenwerking met bibliotheken, waarbij specifiek aandacht is voor de professionalisering van leesconsulenten;
- Vervoer; pilot draaien met de cultuurbus die leerlingen gratis naar culturele instellingen brengt;
- Meer afstemming tussen gemeenten over de toegankelijkheid van cultuureducatie;
- Het draagvlak voor CmK vergroten binnen de gemeenten.

De resultaten over vier jaar

- CmK is geïmplementeerd in het onderwijs door middel van een integrale aanpak;
  - Er is met de reeds deelnemende scholen een actieve en duurzame band gerealiseerd;
  - Vijftien nieuwe scholen hebben een kwaliteitsverbetering doorgemaakt.
- CmK is geïmplementeerd bij alle grote instellingen;
  - Bij alle grote instellingen in Parkstad zijn activiteiten beschikbaar op basis van de vermogens en de domeinen (Parkstad Limburg Theaters, Historisch Goud, Nederlands Mijnmuseum, Stichting Muziekschool Kerkrade, Continium, Popschool Parkstad, SCHUNCK).
- Er zijn diverse netwerken ten behoeve van CmK;
  - Icc-netwerk: vier bijeenkomsten per jaar;
  - Netwerk educatief medewerkers: vier bijeenkomsten per jaar;

- Netwerkbijeenkomst tussen onderwijs en culturele veld: twee per jaar;
- Netwerkbijeenkomst met de gemeenten: twee per jaar.
- Cultuureducatie is bij beide onderwijsbesturen verankerd in hun structuur;
- Icc'ers zijn op clusterniveau verbonden c.q. icc'ers zijn clusteroverstijgend verbonden.

Uitgangspunten

- Pit Cultuurwijzer gaat uit van cultuureducatie als middel, waarbij de intrinsieke waarde van kunst en cultuur overeind blijft. Er is samenhang tussen cultuureducatie en de ontwikkelingen rondom het leergebied Kunst en Cultuur van curriculum.nu;
- Pit Cultuurwijzer gaat uit van de integrale aanpak binnen een school en is verankerd in het hart van de school;
- Pit Cultuurwijzer zoekt verbindingen met de regionale context, het mijnverleden, en de daarmee gepaard gaande innovatiekracht en technologische en demografische ontwikkelingen, evenals de problematieken die zij voortbracht (laaggeletterdheid, werkloosheid, laag opgeleide milieus, armoede);
- Pit Cultuurwijzer benadrukt dat scholen de regie hebben. De scholen weten wat ze met cultuureducatie willen en hebben dit vastgelegd in het schoolplan;
- Pit Cultuurwijzer gaat ten behoeve van het kind uit van de samenwerking tussen alle betrokken partijen vanuit ieders expertise en in dialoog.

De randvoorwaarden om de doelstellingen en resultaten te behalen

Onderstaande factoren zijn van vitaal belang om CmK duurzaam te kunnen borgen in Parkstad:

- Betrokkenheid van de schoolbesturen en de directies van scholen en het culturele veld ten aanzien van de inhoudelijke, financiële en procesmatige kaders van de regeling. Hierbij dient wel opgemerkt te worden dat beide schoolbesturen in het werkgebied een 'bottom-

up' aanpak nastreven: de school voert zelf de regie over het CmK-traject op de eigen locatie. De besturen zien in deze context voor zichzelf een rol als aanjager en ambassadeur weggelegd;

- Gemeentelijk draagvlak en bestuurlijke betrokkenheid voor cultuureducatie in alle betreffende gemeenten;
- Voldoende gemeentelijke reserves voor structurele financiële ondersteuning van cultuureducatie, tijdens CmK3, maar ook daarna. Deze middelen zijn nodig voor de benodigde formatie en overhead bij de betrokken partijen;
- Stabiele, structurele, bestuurlijke ondersteuning vanuit schoolbesturen, gemeentebesturen en provinciebestuur;
- Krimp in Parkstad zorgt voor fusies van scholen. Met het oog op de bundeling van cultuureducatie lijkt dit een voordeel; Kortere lijnen en een nauwere samenwerking. Echter zal het dalende aantal scholen ook invloed hebben op het totaal aantal scholen dat in de toekomst samenwerkt binnen Pit Cultuurwijzer;
- Een soepele overdracht en samenwerking met penvoerder De Domijnen omtrent de scholen die binnen de nieuwe fusiegemeente Beekdaelen vallen;
- Voldoende ruimte om wendbaar te zijn indien er situaties ontstaan zoals COVID-19.

Risicoanalyse

Deze risicoanalyse is op basis van de doelstellingen geformuleerd:

- Verschraving van de culturele infrastructuur door de gevolgen van COVID-19, waardoor kinderen niet optimaal in aanraking kunnen komen met cultuureducatie;
- Het huidige team (of een deel van het team) stopt met werkzaamheden voor Pit Cultuurwijzer. Hierdoor moeten er nieuwe teamleden ingewerkt worden;
- Er zijn onvoldoende mogelijkheden om de verbinding van onder- en naschools te realiseren, waardoor er geen basis gelegd kan worden voor de toekomst;
- Kunstloc zet DCL op een wijze voort die niet

past bij Pit Cultuurwijzer. Dan zal er een eigen alternatief traject ontwikkeld moeten worden;

- Er zijn onvoldoende specialisten beschikbaar voor de uitvoer voor en met leerlingen, voor de deskundigheidsbevordering en andere activiteiten. Daardoor moeten trajecten over een langere periode ingepland worden.

5 DE AANPAK: PIT CULTUURWIJZER VOOR PARKSTAD 2021-2024

Het succes van Pit Cultuurwijzer komt voort uit de samenhang van de werkwijze. De verschillende wensen en behoeften van diverse doelgroepen (van gemeenten tot leerkrachten) worden verenigd en er is aandacht voor het groeiproces van alle betrokkenen.

Het projectteam van Pit Cultuurwijzer

Het huidige projectteam bestaat uit negen personen met ieder een eigen achtergrond en gedegen professionele kennis. Zij vullen elkaar

aan en versterken elkaar. De vier intermediairs hebben naast hun eigen vakspecialisme, allen een achtergrond in het primair of voortgezet onderwijs. De intrinsieke motivatie, het “waarom”, is belangrijk om de gezamenlijke visie en drive binnen het team te waarborgen. Naast de intermediairs bestaat het team uit drie projectondersteuners, een projectcontroller en een projectleider.

Pit Cultuurwijzer als verbinder

De verbindende, en de daarbij regelende, rol voor

Boven: Kernteam van Pit Cultuurwijzer.

initiatieven zoals Reizen in de Tijd en Planned Culture is een verandering ten opzichte van de eerste periode. Deze samenwerkingen zijn ontstaan door de rol van Pit Cultuurwijzer en zijn volledig gericht op samenwerking, expertise delen, faciliterend naar het onderwijs toe en inhoudelijk aansluitend bij CmK.

De intermediairs

De intermediairs vervullen vier rollen, maar bij iedere intermediair ligt, afhankelijk van het werkgebied (onderwijs, culturele veld en/of gemeenten), de nadruk ergens anders. De rollen zijn:

- Coach van het groeitraject;
- Aanjager om bij de scholen en het culturele veld een kwaliteitsverbetering in gang te zetten;
- Verbinder tussen scholen, het culturele veld en gemeenten;
- Adviseur vanuit zijn/haar expertise, gericht op diverse doelen.

In CmK2 is er gewerkt met een formatietoename gedurende het project. Deze werkwijze wordt in CmK3 gecontinueerd om zo de groei van het aantal scholen en de diverse rollen van de intermediairs te borgen. Momenteel is er 2,8 FTE beschikbaar. Bij scholen die reeds verbonden zijn zal de intensiviteit afnemen. Echter zal het betrekken van nieuwe scholen meer tijd gaan vragen, net als de verdere uitbreiding van cultuureducatie na schooltijd. Er wordt daarom een toename van 0,7 FTE verwacht.

De projectleider

De projectleider draagt zorg voor de voortgang van het project op alle facetten. Ook is de projectleider het eerste aanspreekpunt voor de overige

penvoerders van Limburg, Huis voor de Kunsten, gemeente Heerlen, provincie Limburg en Fonds voor Cultuurparticipatie. Hierdoor is ook inhoudelijke expertise van belang voor de projectleider.

De projectondersteuners

De projectondersteuners zijn verantwoordelijk voor de regeltaken, het faciliteren van bijeenkomsten, de communicatie en de financiële projectcontrole. Tot 2020 is beperkt ingezet op communicatieondersteuning, maar vanaf 2020 is een communicatiemedewerker aan het team toegevoegd ten behoeve van de zichtbaarheid van CmK.

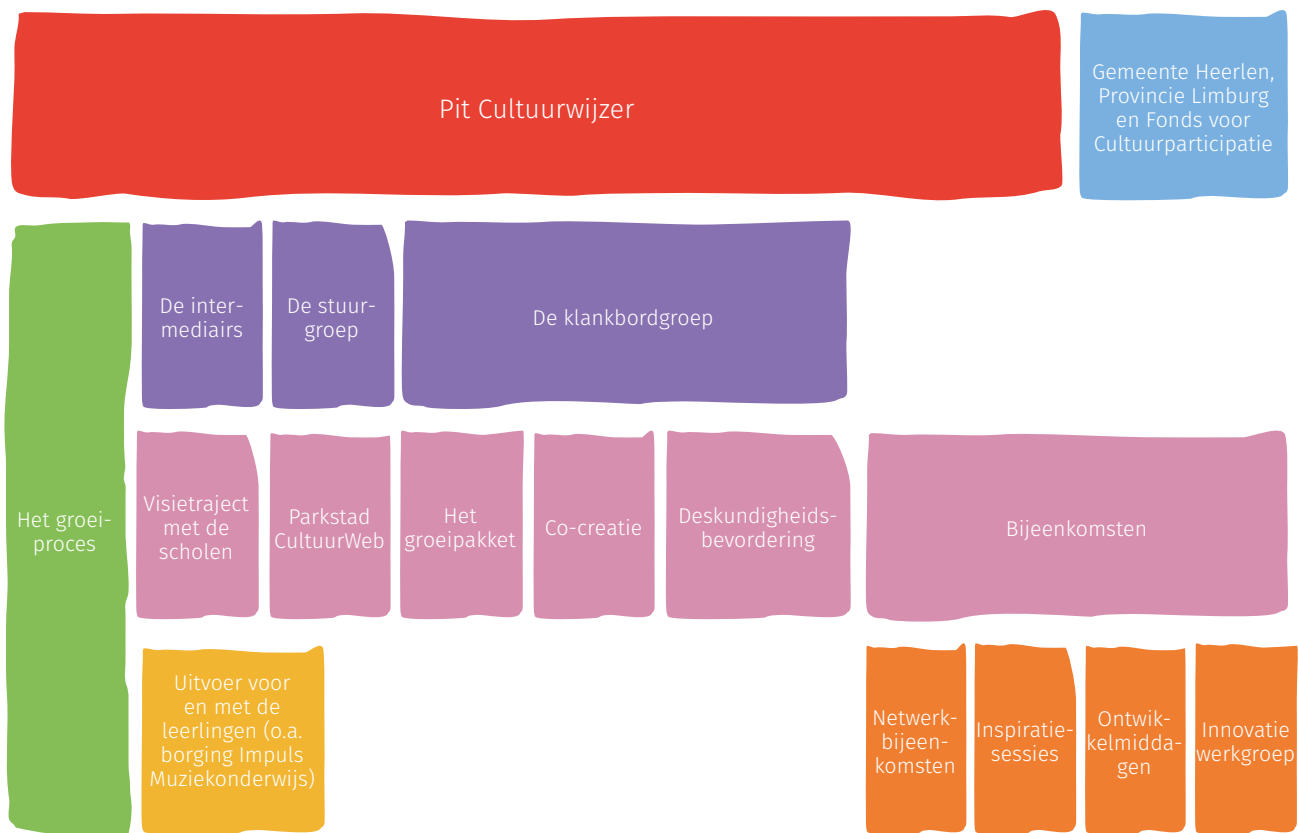
Communicatie

Om CmK nog beter in de regio te borgen, richten de communicatiedoelstellingen voor CmK3 zich op drie pijlers; het kennismaken met nieuwe partners, het verder uitbouwen van contacten, en het intensiveren van reeds bestaande relaties. Voor alle drie de pijlers geldt dat persoonlijk contact met de intermediairs het belangrijkste communicatiemiddel is. Daarom bestaat de communicatiestrategie uit twee delen; het ondersteunen en faciliteren van de intermediairs, en het vergroten van de corporate bekendheid van Pit Cultuurwijzer.

Professionalisering projectteam

Op basis van behoefte zal er aandacht zijn voor de ontwikkeling van het projectteam. Denk hierbij aan:

- Coachende vaardigheden van de intermediairs;
- Bijscholing in gesprekstechnieken, m.n. t.b.v. beleidsmedewerkers en wethouders;
- Vaardigheden ontwikkelen c.q. aanscherpen t.b.v. het begeleiden van groepssessies.

De werkwijze van Pit Cultuurwijzer

In bovenstaand figuur wordt de werkwijze van Pit Cultuurwijzer voor CmK3 weergegeven. Deze is aangescherpt door de ervaringen tijdens CmK2. Aansluitend wordt er per onderdeel een toelichting gegeven, waarbij de domeinen en de vermogens uit DCL de basis zijn voor de aanpak en de groei op de scholen.

De intermediairs

Voor de werkwijze van Pit Cultuurwijzer zijn de intermediairs apart uitgelicht uit het projectteam. Zij zijn immers de spil, zie bladzijde 21.

Het visietraject

Tijdens CmK2 is De Cultuur Loper (DCL) door de intermediairs als instrument ingezet voor de visietrajecten op de scholen. De intermediairs hebben zich dit eigen gemaakt, maar waar nodig ook aangevuld en aangepast (in afstemming met Kunstloc). Voor de BSO's, SBO/(V)SO en het voortgezet onderwijs is er een aangepaste variant

van het visietraject ontwikkeld. Doordat DCL houvast, structuur en samenhang biedt, wordt deze werkwijze voorgezet. Maar om aan te blijven sluiten bij de duurzame kwaliteitsverbetering, wordt het visietraject wel flexibeler ingericht. Hier worden gesprekken over gevoerd met Kunstloc. In het najaar van 2020 wordt een concrete uitwerking verwacht.

De Cultuur Loper

DCL werd ontwikkeld door Kunstloc Brabant (voorheen Kunstbalie), in samenwerking met Erfgoed Brabant, lokale intermediairs, culturaanbieders en basisscholen in Noord-Brabant.

DCL is een programma – bestaande uit scholing, coaching en een digitaal platform – waarmee scholen de kwaliteit van de eigen cultuureducatie kunnen verbeteren. Met DCL maken scholen vanuit de eigen visie een doorlopend activiteitenprogramma dat in opbouw, samenhang en samenstelling bij hen past. Het traject begeleidt scholen van 'Dit willen wij onze leerlingen meegeven' naar 'Zo gaan wij hieraan werken'. Na het

doorlopen van de stappen heeft de school scherp wat zij hun leerlingen willen meegeven op het gebied van cultuureducatie en op welke wijze zij dat gaan realiseren in hun activiteitenprogramma. DCL werkt vanuit drie domeinen en drie vermogens:

De domeinen zijn:

- In Huis;
- Met de omgeving;
- Uit de grote wereld.

De vermogens zijn:

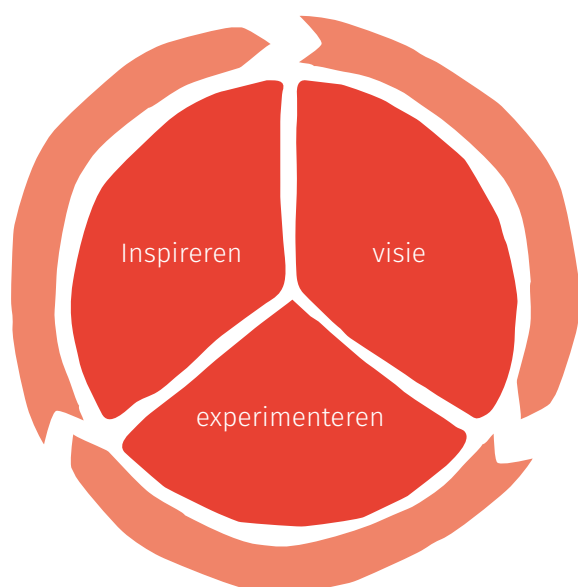
- Onderzoekend vermogen;
- Creërend vermogen;
- Reflecterend vermogen.

Voor een toelichting van de domeinen en de vermogens verwijzen we u naar bijlage 1.

Pit-proof

Daarnaast streeft Pit Cultuurwijzer ernaar om scholen 'Pit-proof' te maken. Dit houdt in dat iedere deelnemende school een heldere visie op cultuur heeft, of bereid is om hier een visie op te vormen. Ook is iedere school, indien nodig of wenselijk, bereid om tijd vrij te maken voor deskundigheidsbevordering. Tot slot is er een samenwerking tussen school en het culturele veld, op basis van dialoog.

Dit alles wordt bekeken vanuit de behoefte en

de mogelijkheden van de school. Er is sprake van een circulair proces, waarbij elke "ronde" een verdiepingsslag gemaakt kan worden.

De stuurgroep

De stuurgroep is in 2017 in het leven geroepen om de werkwijze van Pit Cultuurwijzer te monitoren en bestaat uit de wethouder van de gemeente Heerlen, één wethouder als vertegenwoordiging van de overige gemeenten, de beide onderwijsbesturen, twee directeurs van culturele instellingen en de matchmaker van het Fonds voor Cultuurparticipatie. Echter is gaandeweg het project gebleken dat de behoefte om Pit Cultuurwijzer te monitoren, voldoende geborgd is door middel van de voortgangsgesprekken met het Fonds, de provincie, de gemeente Heerlen en beide schoolbesturen. Het doel van de stuurgroep wordt daarom gewijzigd, waardoor ook de samenstelling wijzigt. De stuurgroep zal in de toekomst ingezet worden om meer draagvlak te creëren voor een Parkstadbrede samenwerking op het gebied van cultuureducatie. Het streven is om dit te bereiken door het bespreken van gezamenlijke thema's. Deze samenstelling wordt tijdens de stuurgroep besproken op 2 september 2020, waarbij alle wethouders zijn uitgenodigd.

De klankbordgroep

De klankbordgroep is een structureel overlegorgaan met een evenredige vertegenwoordiging uit het onderwijs en het culturele veld, waarin zowel directie als uitvoerende medewerkers zitting nemen. Samen bezitten zij waardevolle expertises waarmee zij aanvragen van scholen en culturele instellingen voor co-creaties, deskundigheidsbevorderingen en groeipakketten beoordelen. Dit leidt tot een onafhankelijk advies aan de projectleider. Daarnaast is de klankbordgroep een adviesorgaan waar leerkrachten en educatief medewerkers vragen aan kunnen stellen. De klankbordgroep wordt in CmK3 voortgezet.

Het werkproces staat beschreven in bijlage 2.

Het groeipakket

Het groeipakket geeft het culturele veld de mogelijkheid om bestaand aanbod aan te passen of actueel te maken zodat het past bij de visie en speerpunten van het onderwijs. Hierbij wordt er gestreefd naar een duurzame verankering en aansluiting bij de vermogens.

Co-creatie

Een co-creatie is een unieke samenwerking tussen een school en het culturele veld om een nieuw educatieprogramma te ontwikkelen.

Deskundigheidsbevordering

In het kader van de professionalisering faciliteert Pit Cultuurwijzer op basis van behoefte de icc-cursus voor leerkrachten. Dit gebeurt in samenwerking met de Nieuwste Pabo. Ook kunnen scholen deskundigheidsbevordering op maat aanvragen. Voor educatief medewerkers en uitvoerders is de cursus Grondstof beschikbaar, naast verdere professionalisering op basis van behoefte. Daarnaast zal er bij de deskundigheidsbevordering expliciet aandacht zijn voor de verbinding van het leergebied Nederlands met Kunst en Cultuur.

Uitvoer voor en met de leerlingen

Om het tweesporenbeleid kracht bij te zetten, draagt Pit Cultuurwijzer zorg voor de borging van Impuls Muziekonderwijs. Daarnaast wordt de doorontwikkeling van het Kunstkeuzemenu (Cultuurbox) naar een Parkstadbrede samenwerking ondersteund. Ook is er budget gereserveerd om CmK scholen te ondersteunen bij de uitvoer van activiteiten. Hierbij is duurzame borging altijd een voorwaarde.

Inspiratiesessies

Om binnen een schoolteam draagvlak te creëren, is een teamvergadering meestal niet voldoende. Daarom verzorgen partners uit het culturele veld inspiratiesessies voor schoolteams. Deze sessies zijn afgestemd op de specifieke vraag van de school en maken zo de stap van 'abstracte' ambities naar concrete lessen en activiteiten een stuk eenvoudiger. De leerkrachten ervaren wat kunst en cultuur met je doet, en kunnen zo beter het effect op de leerlingen begrijpen. Een variant hierop zijn de ontwikkelmiddagen, waarbij een schoolteam met een externe partner aan de slag gaat.

Innovatie werkgroep

Deze werkgroep, met vertegenwoordiging vanuit de culturele instellingen, komt zes keer per jaar bij elkaar om kennis te delen. Ook ontwikkelen ze programma's binnen gezamenlijke thema's, wat de Parkstadbrede samenwerking bevordert.

Parkstad CultuurWeb

Parkstad CultuurWeb is ontwikkeld vanuit een behoefte van het onderwijs. Zij misten een overzicht van culturele instellingen en ZZP'ers die binnen Parkstad werkzaam zijn op het gebied van CmK. Parkstad CultuurWeb brengt het onderwijs een stap dichterbij het culturele veld en stimuleert samenwerkingen tussen scholen, culturele instellingen en ZZP'ers. De komende vier jaar wordt er verder in dit online platform geïnvesteerd om het gebruiksgemak en het bereik te vergroten.

6 SAMENWERKING PENVOERDER, ONDERWIJS, CULTURELE INSTELLINGEN, INSTELLINGEN VOOR HOGER ONDERWIJS EN ANDEREN

Pit Cultuurwijzer kan alleen een verduurzaming van cultuureducatie realiseren, als alle partijen die betrokken zijn bij de ontwikkeling van kinderen,

vanaf de basis worden meegenomen. Hieronder volgt een toelichting per samenwerkingspartner.

Samenwerkingspartner	Omschrijving / toelichting	Taak en rolverdeling
Basisonderwijs		
	CmK3 focust op het primair onderwijs. Zij zijn dan ook de belangrijkste partner, waarbij de bottom-up werkwijze wordt gehandhaafd.	Partner en deelnemer
Voortgezet onderwijs	Als gevolg van een aangepast visietraject, schuiven de intermediairs aan bij sectie-overleggen of teambijeenkomsten in het voortgezet onderwijs. Zo ontstaat er een inhoudelijke verbinding tussen het basis- en voortgezet onderwijs.	Partner en deelnemer
	Vanuit deze verbinding, en tevens regierol, draagt Pit Cultuurwijzer (samen met alle andere betrokkenen) zorg voor de borging en verduurzaming van initiatieven zoals Tuupisch Cultuur.	
Pabo en kunstvak- onderwijs	In Parkstad is geen PABO en/ of kunstvakonderwijs gevestigd. Daarom wordt er op dit punt samengewerkt met de overige penvoerders in Limburg, zie bijlage 3.	Partner

Culturele veld en amateurverenigingen	De culturele infrastructuur is van essentieel belang binnen alle facetten: Het vormgeven van de activiteiten met de scholen; Gezamenlijke inspanning t.b.v. de samenwerking; Een bijdrage leveren aan de deskundigheidsbevordering van leerkrachten; Een bijdrage leveren aan de innovatie werkgroep.	Partner en deelnemer
	Ook wordt de verbinding gezocht met culturele instellingen die op provinciaal en landelijk niveau werkzaam zijn, al dan niet via de BIS infrastructuur. Deze specifieke culturele instellingen worden geborgd vanuit de samenwerking tussen de Limburgse penvoerders. Zie hiervoor bijlage 3.	
Gemeenten	Momenteel opereren de Parkstadgemeenten op het gebied van CmK als zeven losse eilanden die nauwelijks met elkaar verbonden zijn en samenwerken. Pit Cultuurwijzer wilt deze samenwerking bevorderen, waarbij de stuurgroep een belangrijke rol speelt. Daarnaast organiseert Pit Cultuurwijzer twee keer per jaar een gezamenlijke bijeenkomst voor alle beleidsmedewerkers onderwijs en cultuur.	Partner
Provinciale samenwerking penvoerders Limburg en het Huis voor de Kunsten Limburg (HKL)	Om elkaar te versterken, werken alle penvoerders, samen met het HKL, op verschillende thema's aan provinciebrede verduurzaming van CmK in Limburg.	Partner

	<p>1. Kennisdeling:</p> <p>Om relevante informatie te ontsluiten en verdere professionalisering mogelijk te maken, komen penvoerders en het HKL vier keer per jaar samen om kennis te delen over:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Samenwerking, verbinding, en versterking van het onderwijs met het culturele veld; - Samenwerking op gebied van deskundigheidsbevordering; - Samenwerking PABO en kunstvakonderwijs; - Samenwerking HKL; - Samenwerking muziekonderwijs in Limburg; - Kennisdeling aansluiting binnenschools en buitenschools; - Kennisdeling aansluiting voortgezet onderwijs.
	<p>2. Samenwerking, verbinding en versterking van het onderwijs met het culturele veld:</p> <p>Om het culturele veld te ontsluiten en een goede match tussen school en culturele veld te stimuleren, worden kennisdelingsbijeenkomsten met o.a. landelijke en provinciale basisinfrastructuurinstellingen (zoals genoemd in het beleidsplan van Provincie Ruimte voor Cultuur) georganiseerd en wordt een provinciale database opgezet.</p>
	<p>3. Samenwerking op het gebied van professionalisering:</p> <p>Scholing om kennis en kunde op peil te houden, nieuwe ontwikkelingen beter te duiden en zo mogelijk tot vernieuwende onderwijsconcepten te komen, wordt samen opgepakt. Denk aan scholing van kunstvakdocenten, icc-cursus en trainingen n.a.v. nieuwe ontwikkelingen.</p>
	<p>4. Samenwerking PABO en kunstvakonderwijs:</p> <p>Door de dialoog aan te gaan over mogelijke samenwerking, kennis te delen over cultuureducatie en studenten te betrekken bij het CmK-programma, wordt bijgedragen aan een structurele plek op de PABO en het kunstvakonderwijs.</p>
	<p>5. Samenwerking HKL:</p> <p>Het HKL vertegenwoordigt de provincie m.b.t. cultuureducatie en ondersteunt, verbindt en adviseert de penvoerders bij de uitvoering van de CmK-programma's door o.a. een verbinding te maken met DOOR! Masterplan muziekonderwijs Limburg en de instellingen genoemd in het cultuurplan van de provincie.</p>
	<p>6. Muziekonderwijs in Limburg</p> <p>Net als de afgelopen vijf jaar stelt de provincie Limburg extra middelen beschikbaar om het muziekonderwijs een extra impuls te geven. Samen met de penvoerders gaat het HKL DOOR! zoveel mogelijk integreren in CmK3 middels vier programmalijnen. Binnen programmalijn 1, Onderhoudsprogramma voor de Impuls muziekscholen, trekken de penvoerders samen op. De penvoerders dragen zorg voor de verdere implementatie en borging van muziekonderwijs op de betreffende scholen.</p>
	<p>In bijlage 3 worden deze punten verder toegelicht.</p>

Betrokkenheid partijen bij de planvorming

Voor overtuiging is verbinding nodig. En op deze wijze vervult SCHUNCK dan ook haar rol als penvoerder. Dit projectplan is daarom tot stand gekomen met betrokkenheid en medewerking van het onderwijs, culturele veld, gemeenten en de klankbordgroep. In alle gesprekken werd de door de penvoerder aangescherpte structuur en aanpak positief ontvangen.

In september 2020 is er een informatiebijeenkomst gepland waarbij Pit Cultuurwijzer het projectplan toelicht aan alle samenwerkingspartners; gemeentelijke beleidsmedewerkers, directeuren, leerkrachten, kunstvakleerkrachten, educatiemedewerkers, kunstenaars, en workshopgevers. Na deze bijeenkomst wordt er gestart met de concrete uitwerking van het projectplan naar het plan van aanpak, zodat CmK3 in 2021 gezamenlijk van start kan gaan.

Bijdrage scholen

Scholen zijn zelf verantwoordelijk voor de financiële afhandeling van hun activiteiten. Hieronder is een argumentatie uit de brief aan het Fonds in 2017 uitgelicht waarin dit verduidelijkt wordt:

'Pit Cultuurwijzer begeleidt het proces op en met de scholen en het culturele veld d.m.v. De Cultuur Loper, deskundigheidsbevordering, co-creatie en netwerk(bijeenkomsten). Deze kosten worden gedekt vanuit de subsidie. Hierdoor zijn de inkomsten van de scholen expliciet bedoeld voor activiteiten met leerlingen. Ook dient de school te investeren in beschikbare uren en intern draagvlak voor het borgen van structurele cultuureducatie. Zo zijn de ontwikkelde activiteiten, ook na het wegvallen van de Rijksgelden voor CmK, uitvoerbaar.

Op het moment dat een school op activiteitsniveau aan de slag gaat met een culturele instelling of ZZP'er, regelt de school dit zelf. Het eigenaarschap ligt immers bij de school. Pit Cultuurwijzer adviseert en verbindt de school met de culturele instellingen, maar heeft geen rol in het betalingsverkeer tussen opdrachtgever (de school) en opdrachtnemer (de culturele instelling of ZZP'er). Daarom zijn deze inkomsten niet zichtbaar in de begroting van Pit Cultuurwijzer. Alle deelnemende scholen dienen aan te kunnen geven op welke wijze zij de prestatiebox gelden besteden. Als penvoerder kan Pit Cultuurwijzer dit overleggen aan het Fonds, maar hierdoor zijn de inkomsten en kosten niet zichtbaar op de financiële realisatie.'

7 KENNISDELING

Ook tijdens CmK3 zal lokale, regionale en landelijke kennisdeling een onmisbaar onderdeel zijn van de werkwijze van Pit Cultuurwijzer. Hiervoor wordt er verder gebouwd op de reeds ingeslagen weg om opgedane kennis duurzaam te verankeren.

Lokaal

Ten eerste is er de kennisdeling tussen coaches en professionals binnen de scholen, en tussen de scholen onderling. De intermediair is hier de aanjager voor, en initieert bijeenkomsten waarbij kennis en kunde worden uitgewisseld en netwerken worden verstevigd. Ten tweede is er de kennisdeling binnen het culturele veld. Zij hebben aangegeven dat er behoefte is om onderling meer inhoudelijke (en soms praktische) kennis te delen. Daarom initieert Pit Cultuurwijzer een innovatiewerkgroep.

Verder komt lokale kennisdeling op de volgende momenten tot uiting:

- Halfjaarlijkse netwerkbijeenkomsten (onderwijs, culturele veld en gemeenten);
- lcc-netwerk;
- Inspiratiemomenten;
- Klankbordgroep;
- Innovatiewerkgroep;
- Aansluiten bij bestaande netwerken zoals cluster-overleggen van schoolbesturen;
- Via de eigen website.

Regionaal

- Bijeenkomsten Platform Cultuureducatie Limburg (PCL);
- Kennisdeling met collega penvoerders en intermediairs uit de provincie.

Landelijk

- CmK dag / conferentie van het Fonds;
- LKCA kennisdelen festival / bijeenkomsten;
- Intervisiebijeenkomsten DCL buiten Brabant (Kunstloc);
- Kennisdeling met intermediairs uit het land.

8 MONITORING EN EVALUATIE

Er is voortdurend sprake van werk in uitvoering waarbij alle betrokken partijen veel van elkaar kunnen leren, of inspiratie bij elkaar op kunnen doen. Daarom kiest Pit Cultuurwijzer wederom voor een kwalitatieve monitoring. De afgelopen jaren heeft Pit Cultuurwijzer hiervoor samengewerkt met A+O onderzoek en is voornemens om deze samenwerking voort te zetten, al dan niet in combinatie met EVI 2.0.

EVI 2.0

EVI 2.0 focust op het onderwijs, en brengt de eigen ontwikkelingen van cultuuronderwijs voor de school in beeld. Het systeem is er voor en van de school, die hiermee een eigen dossier opbouwt. Op het moment van schrijven zit Pit Cultuurwijzer nog in de onderzoeksfase van EVI 2.0.

9 PLANNING

De onderstaande planning is op hoofdlijnen en wordt in het plan van aanpak uitgewerkt.

Fase 0	
Sep 2020	Netwerkbijeenkomst
Sep – dec 2020	Uitwerking projectplan naar plan van aanpak
	Inrichting financiële administratie
	Inrichten projectstructuur
	Samenstelling team
	Communicatiestrategie
	Gesprekken met bestaande scholen m.b.t. de voortgang
	Oriënterende gesprekken met nieuwe scholen
	Vervolggesprekken c.q. bijeenkomsten met de samenwerkingspartners: INNOVO, MOVARE, culturele instellingen/ondernemers, amateurverenigingen, gemeenten, provinciaal netwerk
Fase 1	
Jan 2021	Kick-off CmK3
Jan – jul 2021	Warme overgang van CmK2 naar CmK3
	Gesprekken met bestaande scholen m.b.t. de voortgang c.q. voortzetting van de visietrajecten
	Oriënterende gesprekken met nieuwe scholen c.q. start met nieuwe scholen
	1 Bijeenkomst stuurgroep
	4 Bijeenkomsten klankbordgroep
	1 Netwerkbijeenkomst
	Realisatie activiteiten, waaronder de icc-cursus
Fase 2	
Aug – dec 2021	Voortzetting visietrajecten
	Oriënterende gesprekken met nieuwe scholen c.q. start met nieuwe scholen
	1 Bijeenkomst stuurgroep
	4 Bijeenkomsten klankbordgroep

	1 Netwerkbijeenkomst
	Realisatie activiteiten, waaronder de icc-cursus
	Voorbereiding monitoring

Fase 3	
Jan 2022	Financiële verantwoording 2021
Jan – dec 2022	Voortzetting visietrajecten
	Oriënterende gesprekken met nieuwe scholen c.q. start met nieuwe scholen
	1 Bijeenkomst stuurgroep
	4 Bijeenkomsten klankbordgroep
	1 Netwerkbijeenkomst
	Realisatie activiteiten, waaronder de icc-cursus
	Realisatie monitoring
	Voorbereiding inhoudelijke verantwoording

Fase 4	
Jan – jun 2023	Financiële en inhoudelijke verantwoording 2021 en 2022
Jan – dec 2023	Voortzetting visietrajecten
	Oriënterende gesprekken met nieuwe scholen c.q. start met nieuwe scholen
	1 Bijeenkomst stuurgroep
	4 Bijeenkomsten klankbordgroep
	1 Netwerkbijeenkomst
	Realisatie activiteiten, waaronder de icc-cursus
	Voorbereiding monitoring

Fase 5	
Jan 2024	Financiële verantwoording 2023
Jan – dec 2024	Voortzetting visietrajecten
	Oriënterende gesprekken met nieuwe scholen c.q. start met nieuwe scholen
	1 Bijeenkomst stuurgroep
	4 Bijeenkomsten klankbordgroep
	1 Netwerkbijeenkomst
	Realisatie activiteiten, waaronder de icc-cursus
	Realisatie monitoring
	Afronding CmK3

Fase 6	
Jan – jun 2025	Financiële en inhoudelijke verantwoording 2021 t/m 2024

10 BIJLAGEN

1. Toelichting domeinen en vermogens DCL
2. Werkwijze klankbordgroep
3. Samenwerking penvoerders Limburg en Huis voor de Kunsten Limburg
4. Overzicht culturele veld
5. Overzicht scholen in Parkstad
6. Begroting 2021-2024

BIJLAGE 1

TOELICHTING DOMEINEN EN VERMOGENS DCL

Drie domeinen van Cultuureducatie

Een breed en evenwichtig cultuureducatief programma bestaat uit een grote verscheidenheid aan activiteiten op het gebied van erfgoed en de verschillende kunstdisciplines. Om hierin structuur aan te brengen formuleert De Cultuur Loper drie domeinen waarbinnen de leerlingen in aanraking kunnen komen met kunst en cultuur. De domeinen dienen als handvat voor het programmeren van activiteiten. Elk domein heeft een specifieke meerwaarde voor de ontwikkeling van de leerling. Een stevige cultuureducatieve leerlijn bestaat uit een goede balans van activiteiten uit de drie domeinen.

Domein 1. IN HUIS

De leerling verkent wat hij zelf in huis heeft en ontwikkelt zich als maker.

- De leerling gaat zelf aan de slag en doet actief aan kunst- en cultuurbeoefening.
- Tekenen, schilderen, theater spelen, zingen, fotograferen; de leerling is de uitvoerder en benut en ontwikkelt zijn creativiteit.

Kernwaarden

Binnen domein 1 kunnen leerlingen:

- Veilig experimenteren in een vertrouwde omgeving;
- Volop zelf creatief aan de slag;
- Gevolgd worden door hun eigen docent;

- Culturele activiteiten op maat krijgen, aangepast aan actuele thema's en vakken;
- Eigen kunstzinnige vaardigheden ontwikkelen.

Domein 2. MET DE CULTURELE OMGEVING

In interactie met zijn culturele omgeving ontwikkelt de leerling zich als deelnemer.

- De leerling ontdekt wat hij zelf kan doen en betekenen in zijn omgeving;
- Binnen zijn culturele omgeving neemt de leerling deel aan kunst-, cultuur- en erfgoedactiviteiten en maakt kennis met de verschillende rollen die hij kan spelen in zijn culturele omgeving;
- De leerling staat in direct contact met vakdocenten, kunstenaars en omgeving.

Kernwaarden

Binnen domein 2 kunnen leerlingen:

- Een toegankelijke weg ontdekken tot cultuurbeleving;
- Zich bewust worden van het plaatselijke culturaanbod;
- Hun nieuwsgierigheid prikkelen;
- Zich betrokken voelen bij hun culturele omgeving;
- Kennismaken met rolmodellen uit de buurt.

Domein 3. UIT DE GROTE WERELD

- In verbinding met kunst en cultuur uit de grote wereld ontwikkelt de leerling zich als publiek;

- Het meemaken van kunst, cultuur en erfgoed staat centraal;
- De leerling bekijkt en ervaart;
- De leerling komt in aanraking met professioneel aanbod van dichtbij en veraf;
- De leerling ontwikkelt zicht tot actief publiek en laat zich overvallen, verwonderen, verbazen, troosten enzovoort door de grote wereld en kunst en cultuur.

Kernwaarden

Binnen domein 3 kunnen leerlingen:

- Nieuwe werelden ontdekken;
- Ervaringen opdoen buiten de comfort zone;
- Zich laten inspireren door topvoorbeelden;
- Begrijpend leren kijken en een open blik genereren;
- In aanraking komen met schoonheid;
- Leren omgaan met het onverwachte.

BIJLAGE 2

WERKWIJZE

KLANKBORDGROEP

De klankbordgroep komt tien keer per schooljaar bij elkaar en heeft drie taken:

- Het beoordelen van ingekomen aanvragen m.b.t. deskundigheidsbevordering, co-creatie en het groeipakket;
- Het adviseren van leerkrachten, culturele partners en andere betrokken partijen over vakinhoudelijke kwesties;
- Het adviseren van het projectteam van Pit Cultuurwijzer.

De samenstelling van de groep is een brede vertegenwoordiging uit het onderwijs en het culturele veld uit heel Parkstad:

- Vier vertegenwoordigers uit het basisonderwijs;

- Twee vertegenwoordigers uit het culturele veld;
- Eén vertegenwoordiging uit het voortgezet onderwijs.

In de klankbordgroep zitten tevens twee intermediairs, die de taak van secretaris en voorzitterschap op zich nemen.

De groep is zodanig afgestemd dat er een divers palet aan expertise voorhanden is om te komen tot een deskundig en onafhankelijk advies.

De klankbordgroep is een adviesorgaan, de projectleider blijft eindverantwoordelijk voor de beoordeling van de aanvragen.

BIJLAGE 3

SAMENWERKING PENVOERDERS LIMBURG EN HUIS VOOR DE KUNSTEN LIMBURG

Alle penvoerders uit Limburg werken, samen met het Huis voor de Kunsten Limburg (HKL), aan verschillende thema's om CmK binnen de hele provincie te verduurzamen en elkaar te versterken. Vier keer per jaar komen zij bij elkaar om kennis te delen over inhoudelijke en praktische zaken. Vanuit ieders eigen expertise worden kennis, kunde en inspiratie gedeeld, en waar mogelijk, versterken we elkaar. Deze samenwerkingen maken we zichtbaar op de website 'cmk-limburg', een verzamelpaats en algemeen informatiepunt van alle Limburgse CmK-projecten. De samenwerking betreft, in afstemming met de Provincie Limburg en het Fonds voor Cultuurparticipatie, de volgende thema's;

1. Kennisdeling;
2. Samenwerking, verbinding en versterking van onderwijs met het culturele veld;
3. Samenwerking op het gebied van professionalisering;
4. Samenwerking PABO en kunstvakonderwijs;
5. Samenwerking Huis voor de Kunsten Limburg (HKL);
6. Samenwerking muziekonderwijs in Limburg.

1. Kennisdeling

Een lerend netwerk is voor verdere professionalisering en deskundigheidsbevordering essentieel. Kennisdeling is daar een wezenlijk onderdeel van. De penvoerders werken op dit punt intensiever samen.

Doel van de samenwerking tussen de Limburgse penvoerders op het gebied van kennisdeling, is het ontsluiten van alle relevante informatie voor penvoerders, scholen en stakeholders. Zo wordt verdere professionalisering mogelijk gemaakt.

Concreet verbinden we hieraan de volgende acties:

- Vier keer per jaar komen de penvoerders en het HKL bij elkaar om kennis te delen over inhoudelijke en praktische zaken. Terugkerende thema's daarbij zijn:
  - Samenwerking, verbinding en versterking van onderwijs met het culturele veld;
  - Samenwerking op gebied van deskundigheidsbevordering;
  - Samenwerking PABO en kunstvakonderwijs;
  - Samenwerking Huis voor de Kunsten Limburg;
  - Samenwerking muziekonderwijs in Limburg;
  - Kennisdeling aansluiting binnenschools en buitenschools;
  - Kennisdeling aansluiting voortgezet onderwijs (VO).

Verdere samenwerking tussen de Limburgse penvoerders vindt plaats door:

- De website 'cmk-limburg'. Dit is een verzamelpaats en informatiepunt van alle Limburgse CmK-projecten. Updates voeren we al naar gelang relevante ontwikkelingen door;
- Bundelen en zichtbaar maken van:
  - Aanbod (lokaal). Bijvoorbeeld de scholing van

culturele partners bundelen en delen onder de penvoerders;

- Het regelmatig bijwonen van elkaars netwerkbijeenkomsten, communiceren via de gezamenlijke website (cmk-limburg) en de website en sociale media van iedere penvoerder.
- De samenwerking van penvoerders intensiveren op medewerkersniveau: intermediairs, cultuurmakelaars en -coaches;
- Het opzette van een docentenpool: Een database van uitvoerders in provincie Limburg. Penvoerders delen een vakdocentenpool met elkaar in strijd tegen het tekort aan goede vakleerkrachten. Hierdoor ontstaat er een win-win situatie voor zowel scholen (goede vakleerkrachten), voor vakleerkrachten (meerdere opdrachten) als voor penvoerders (meer kans op een goede match).

Het HKL zorgt voor verdere uitvoer van de bovengenoemde punten en draagt zorg voor een constante en inhoudelijk verantwoorde informatiestroom.

2. Samenwerking, verbinding en versterking van onderwijs met het culturele veld

Voor borging van cultuureducatie, de versterking en verbinding van het onderwijs met het culturele veld, is de ontsluiting van het culturele veld binnen en buiten de provincie belangrijk. Samenwerking van de penvoerders is van toegevoegde waarde omdat de inzet van, en de samenwerking met, het culturele veld niet beperkt blijft tot de eigen regio.

Het doel van de samenwerking tussen de Limburgse penvoerders op dit thema is tweeledig:

- 1. Inzichtelijk maken welke culturele aanbieders er zijn, en hen meenemen in het proces van CmK.**
- 2. Scholen in staat stellen om inhoudelijk een goede match te vinden tussen vraag en aanbod.**

Concreet verbinden we hier de volgende acties aan:

- Op basis van de behoefte van de culturele instellingen en/of de penvoerders, organiseren we kennisdelingsbijeenkomsten (zie ook 1)

met bovenregionale culturele instellingen (cultuurplaninstellingen en BIS-instellingen).

Daarbij deelt het HKL een verantwoordelijkheid met de penvoerders binnen het Platform Cultuureducatie met Kwaliteit in Limburg (PCL). Penvoerders zetten gezamenlijk een provinciale database van uitvoerders op, zowel voor binnenschoolse als buitenschoolse cultuureducatie (zie ook 1). Met betrekking tot de regionale instellingen is dit de verantwoording van iedere penvoerder afzonderlijk.

3. Samenwerking op het gebied van professionalisering

Door de dynamiek binnen het onderwijs en het culturele veld blijft scholing en professionalisering noodzakelijk. Aanvullend op wat eerder is vermeld onder “kennisdeling” zien wij deskundigheidsbevordering in dit verband als scholing. Gemeenschappelijke actie van de penvoerders op dit punt is gewenst.

Het doel van de samenwerking tussen de Limburgse penvoerders op het gebied van professionalisering is dat door scholing, kennis en kunde op peil blijft, nieuwe ontwikkelingen beter geduid kunnen worden en zo mogelijk kunnen leiden tot vernieuwende onderwijsconcepten.

Concreet willen we hier de volgende acties aan verbinden:

- Professionalisering van de penvoerder;
- Teamtraining van, en door, (gast) kunstvakdocenten (zoals Train de Trainer) organiseren waarbij kunstdocenten vanuit de hele provincie deze training kunnen volgen (Bijvoorbeeld co-teaching of de Diamantslijper);
- Gezamenlijk aanbieden van de icc-cursus;
- Mogelijk vanuit de vraag nieuwe cursussen (laten) ontwikkelen die aansluiten bij de meest recente ontwikkelingen.

Uitgangspunt is dat cursussen en trainingen jaarlijks worden aangeboden. De frequentie waarop dit gebeurt is mede afhankelijk van de vraag en behoefte van de doelgroep.

4. Samenwerking PABO en kunstvakonderwijs

Voor de toekomst van kwalitatieve cultuureducatie zijn aankomende leerkrachten en kunstvakdocenten cruciaal.

Doel van de samenwerking tussen de Limburgse penvoeders is goed cultuuronderwijs een prominentere plek te geven binnen de PABO en het kunstvakonderwijs.

Dit doen we door:

- De dialoog aan te gaan met de PABO en het kunstvakonderwijs over mogelijke samenwerking;
- Kennis te delen over cultuureducatie in het curriculum;
- Het betrekken van studenten bij de CmK-programma's op de stagescholen.

NB: De activiteiten van de penvoeders die gekoppeld zijn aan de regio waar de PABO en/of het kunstvakonderwijs zich bevinden, worden als dekkend beschouwd voor de hele provincie.

5. Samenwerking Huis voor de Kunsten Limburg

Vanuit haar beschikking vertegenwoordigt het Huis van de Kunsten Limburg (HKL) de provincie Limburg op het gebied van cultuureducatie. Met die opdracht als basis, zijn de behoeften van de penvoeders leidend voor de manier waarop het HKL haar taken uitvoert.

Doel van de samenwerking tussen de Limburgse penvoeders en het HKL is uitvoering te geven aan de opdracht die het HKL van de provincie Limburg heeft gekregen om een overkoepelende rol op zich te nemen in relatie tot de penvoeders voor de CmK-regeling.

De rol van het HKL is ondersteunend, initiërend, verbindend, adviserend, organiserend, informerend en medeverantwoordelijk voor de zichtbaarheid van onderdelen van het programma.

Dit doet het HKL in samenwerking met de penvoeders door:

- De voortgang van de verschillende programma's,

met behoud van lokale eigenheid, aan de provincie Limburg te rapporteren en inzichtelijk te maken.

- Het CmK-programma te verbinden met DOOR!, ten behoeve van het muziekonderwijs (zie ook 6).
- De Limburgse penvoeders te verbinden met de CPI (cultuurplaninstellingen) en BIS- instellingen (zie ook 2).

6. Muziekonderwijs in Limburg

Limburg is een zeer muzikale provincie. In de afgelopen vijf jaar stelde de provincie Limburg, als aanvulling op de Impuls Muziekregeling, veel extra middelen beschikbaar om het muziekonderwijs in Limburg een extra impuls te geven.

Deze provinciale middelen worden toegekend aan het HKL. Het HKL maakt een uitvoeringsprogramma dat is afgestemd op de behoeften van het totale veld: onderwijs, het brede culturele veld en de amateurverenigingen.

Doel van de samenwerking tussen de Limburgse penvoeders op het gebied van muziekonderwijs is uitvoering geven aan de opdracht van de provincie Limburg aan het HKL om "DOOR! Masterplan muziekonderwijs Limburg", zover als mogelijk te integreren binnen het programma Cultuureducatie met Kwaliteit 2021-2024.

Het HKL wilt alle scholen de mogelijkheid geven muziekonderwijs weer een structurele plek binnen het curriculum te geven. Dit in samenwerking met de lokale muzikale omgeving.

Het HKL doet dit deels in samenwerking met de penvoeders door in de periode 2021-2024 vorm te geven aan vier programmalijnen voor muziekonderwijs:

Programmalijn 1: 'Onderhoudsprogramma voor de Impuls muziekscholen'.

Programmalijn 1 streeft ernaar te voorzien in de borging van muziekonderwijs voor die scholen die deel hebben genomen aan de deelregeling Impuls Muziekonderwijs. De penvoeders van de provincie

Limburg nemen deze programmalijn op in hun plan voor de periode 2021-2024 en zijn verantwoordelijk voor de uitvoering hiervan. Het is aan de scholen en penvoerders zelf om te bepalen hoe zij deze programmalijn vormgeven.

De provincie Limburg wilt hiervoor de extra € 0,24 per inwoner inzetten. Deze zijn afkomstig vanuit de DOOR! middelen met als doel om die scholen die gebruik hebben gemaakt van de deelregeling Impuls Muziekonderwijs, verder te ondersteunen bij de implementatie van hun muziekonderwijs. Het HKL heeft hierin een adviserende en ondersteunende rol.

Daarnaast zijn er drie programmalijnen voor muziekonderwijs waar scholen, naast de regeling Cultuureducatie met Kwaliteit 2021-2024, gebruik van kunnen maken (flankerend beleid):

Programmalijn 2: Projectsubsidie muziekonderwijs voor het speciaal onderwijs SBO, SO en VSO;

Programmalijn 3: 'DOOR! op maat', voor scholen en muziekverenigingen;

Programmalijn 4: 'Geef je instrument DOOR!' (ondersteunend aan de andere programma's).

De programmalijnen twee, drie en vier worden uitgevoerd door het HKL.

BIJLAGE 4

OVERZICHT CULTURELE VELD

Naast de bovengenoemde instellingen en zzp-ers is er passief contact met circa 50 instellingen en zzp-ers in de regio. Zij worden benaderd door middel van nieuwsbrieven en uitgenodigd voor netwerkbijeenkomsten.

Instelling	Plaats	Rollen en taken
SCHUNCK	Heerlen	Penvoerder, in netwerk, deelnemer Grondstof
SMK Parkstad	Kerkrade	Betrokken bij ontwikkeling Pit Cultuurwijzer, in netwerk, deelnemer Grondstof
Vrije Akademie Parkstad	Kerkrade	Betrokken bij ontwikkeling Pit Cultuurwijzer, in netwerk, deelnemer Grondstof
Continium Discovery Center	Kerkrade	Betrokken bij ontwikkeling Pit Cultuurwijzer, in netwerk, stuurgroep, deelnemer Grondstof
Nederlands Mijnmuseum	Heerlen	Betrokken bij ontwikkeling Pit Cultuurwijzer, in netwerk, deelnemer Grondstof
Parkstad Limburg Theaters	Heerlen	Betrokken bij ontwikkeling Pit Cultuurwijzer, in netwerk, deelnemer Grondstof, Klankbordgroep
Historisch Goud	Heerlen	Betrokken bij ontwikkeling Pit Cultuurwijzer, in netwerk, deelnemer Grondstof
Popschool Parkstad	Heerlen	Betrokken bij ontwikkeling Pit Cultuurwijzer, in netwerk, deelnemer Grondstof
Cinesud	Heerlen	In netwerk
Oefenbunker	Landgraaf	In netwerk, deelnemer Grondstof
Bibliotheek Kerkrade	Kerkrade	In netwerk, deelnemer Grondstof
philharmonie zuidnederland	Maastricht	In netwerk
Theatergezelschap het Laagland	Sittard	In netwerk, deelnemer Grondstof
Spirit – Judith Brosky	Kerkrade	In netwerk, deelnemer Grondstof
Martenique – Martenique Hickey	Sittard	In netwerk, deelnemer Grondstof
Gady Mirtenbaum	Kerkrade	In netwerk, deelnemer Grondstof
't Blauwe Huis	Heerlen	In netwerk, deelnemer Grondstof
Bibliotheek Landgraaf	Landgraaf	In netwerk
Poppodium De Nieuwe Nor	Heerlen	In netwerk
HFC Dancestudio	Heerlen	In netwerk
Kunradersteengroeve	Voerendaal	In netwerk
Schat van Simpelveld	Simpelveld	In netwerk
Opera Compact	Voerendaal	In netwerk
Slot Schaesberg	Landgraaf	In netwerk
Ensemble Zuiderwind		In netwerk
Eddy Thonon	Heerlen	In netwerk, deelnemer Grondstof
Kunstatelier olieverb en meer	Heerlen	In netwerk, deelnemer Grondstof
Tjattie (Ilona Smeets)	Maastricht	In netwerk
NettoVibes (Jos Netto)	Kerkrade	In netwerk
Myrthe Boymans		In netwerk, deelnemer Grondstof
Floor Konings		In netwerk
Marres	Maastricht	In netwerk
Studio Weergaaf	Spaubeek	In netwerk
Leonie Hermans	Heerlen	In netwerk, deelnemer Grondstof
School voor Creatief denken	Sittard	In netwerk, deelnemer Grondstof

BIJLAGE 5

OVERZICHT SCHOLEN IN PARKSTAD

Naam school	Brin nummer	Jaar van 1e deelname	Heeft deelgenomen in			
			2017	2018	2019	2020
Brede school Bochooltz	03PF					
Bs 't Valder	20TN					
Bs An d'r Put	08RD	2018	nee	ja	ja	
Bs de Zeveneik	06SY					
Bs Bleijerheide	06HC					
Bs Windekind	10HO	2019	nee	nee	ja	
Bs de Blokkenberg	09LW	2018	nee	ja	ja	
Bs Tarcisius	14LM	2017	ja	ja	ja	
Bs de Diabolo	11XS	2017	ja	ja	ja	
Bs de Doorkijk	08QU					
Bs de Ganzerik	10HF	2017	ja	ja	ja	
Bs de Bolster	06KH					
Bs de Meridiaan	09BA	2018	nee	ja	ja	
SO /VSO de Pyler	21SG	2017	ja	ja	ja	
Bs de Opstap	08LJ					
Broederschool Molenberg	15YD	2019	nee	nee	ja	
Bs Frans Postma	12XQ	2017	ja	ja	ja	
Bs Stefanus	06XF					
Bs de Schakel	05HV					
Bs de Veldhof	07UH					
Bs Gerardus Majella	03VC	2018	nee	ja	ja	
Bs de Wegwijzer	06NS	2019	nee	nee	ja	
Bs 't Kirkeveldsje	12AW	2019	nee	nee	ja	
Bs de Wegwijzer Landgraaf	04SJ	2018	nee	ja	ja	
Bs Mijn Spoor	09ML					
Bs de Horizon	16EO					
Bs Eikenderveld	16DE					
SO/VSO Catharina	20IF					
SBO de Griffel	20KL	2018	nee	ja	ja	
Bs Langeberg	16UV	2017	ja	ja	ja	
Bs Meander	06CK					
Bs de Windwijzer	15VZ	2017	ja	ja	ja	

Naam school	Brin nummer	Jaar van 1e deelname	Heeft deelgenomen in			
			2017	2018	2019	2020
Bs Op gen Hei	20TD					
Bs Schinveld	17XQ	2018	nee	ja	ja	
Bs Hulsberg	10OA					
Bs de Schakel Heerlen	16HE	2018	nee	ja	ja	
SO/VSO de Buitenhof	01UO	2017	ja	ja	ja	
Bs Cortemich	05JV					
Bs St. Paulus	16FU	2018	nee	ja	ja	
IBS El Wahda	24UE	2017				
Bs St. Ursula	11MN	2017	ja	nee	nee	
OBS de Droomboom	18QK	2020	nee	nee	nee	ja
Bs Steltloper	08MW	2017	ja	ja	ja	
OBS de Tovercirkel	18MR	2017	ja	ja	ja	
Bs Titus Brandsma	03JL					
Bs Wereldwijs	23TE	2017	ja	ja	ja	
Bs St. Martinus	14IY	2017	ja	ja	ja	
Bs de Caleidoscoop	03MX					
Taalschool de WereldDelen	10HO					
Bs de Spoorzoeker	06WL					
Bs de Vlindertuin	12WD					
GBS Benjamin	07LK					
Vrije school Helianthus	22NL	2017	co-creatie	nee	nee	
Bs de Mheyster	09LU	2018	nee	ja	ja	
Bs de Regenboog	08MU					
OBS de Harlekijn	00CG					
OBS de Schatgraver	20SZ	2019	nee	nee	ja	
OBS de Schatkist	22KH	2018	ja	ja	ja	
OBS de Speurneus	23BX	2017	ja	ja	ja	
Bs de Vlieger	11LL	2018	ja	ja	ja	
OBS de Trampoline	24JJ					
SBO Arcadia	00RX	2017	ja	nee	nee	
SBO de Boemerang	20AG					
Bs St. Franciscus	05JL					

Naam school	Brin nummer	Jaar van 1e deelname	Heeft deelgenomen in			
			2017	2018	2019	2020
SBO De Wissel	04TP	2017	ja	ja	ja	
Bs Wonderwijs	12OF	2017	ja	ja	nee	
SO/VSO St. Jan Baptist	16PB	2017	ja	ja	ja	
Bs St. Jozef	03SV					
Mgr. Hanssenschool	08ZP04					
Bs Bergop	03RG					
Bs St. Theresia	11KB					
Bs Ummer Clumme	03OB					
Emmacollege voor Havo Mavo Vbo Lwoo	05FJ00	2019	nee	nee	ja	
Emmacollege voor Havo Mavo Vbo Lwoo locatie Broekland	05FJ01	2019	nee	nee	ja	
Emmacollege voor havo mavo Vbo Lwoo	05FJ10					
Emmacollege voor Havo Mavo Vbo Lwoo	05FJ11					
Emmacollege voor Havo Mavo Vbo Lwoo	05FJ12					
Sint-Janscollege voor Vwo Havo	16SL00					
Grotiuscollege Stedelijke Scholengemeenschap voor Lyceum Havo Mavo	02DF00					
Grotiuscollege Stedelijke Scholengemeenschap Vrije school	02DF01	2018	nee	ja	ja	
CITAVERDE College	21CS03	2018	nee	ja	ja	
Gymnasium voor het Bernardinuscollege	02ZC00					
Katholieke School voor Praktijkonderwijs	13FB00					
Herlecollege Scholengemeenschap voor Vmbo	16VM00					
Herle College Scholengemeenschap voor Mavo Vbo Lwoo	16VM04					
Herlecollege Scholengemeenschap voor Vmbo	16VM07					
Charlemagne College voor VWO (ath.-gymn.), havo, vmbo, vmbo-t, lwoo	17JB00					
Charlemagne College locatie Brandenburg	17JB01					
Charlemagne College, locatie Holz	17JB02					
Charlemagne College, locatie Schandelermolenweg	17JB05					
Atheneum Bernardinuscollege	19HV00	2019	nee	nee	ja	
School voor Havo Mavo V H Bernardinuscollege	19QC00					
Sintermeertencollege Scholengemeenschap voor Lyceum Havo Mavo	19XS00					
Sintermeertencollege Scholengemeenschap voor Lyceum Havo Mavo	19XS01					
Openbare School voor Praktijkonderwijs	26KZ00					
Compass voor Atheneum Havo en Mavo	18DO-00	2018	nee	ja	ja	
IZEO Simpelveld						ja

BIJLAGE 6

BEGROTING 2021-2024

Begroting PIT-CMK 2021-2024	Begroot 2021	Begroot 2022	Begroot 2023	Begroot 2024	Begroot 2021 t/m 2024
BATEN					
Subsidie FCP	202.921,77	202.921,77	202.921,77	202.921,77	811.687,08
Matching Provincie Limburg	155.164,17	155.164,17	155.164,17	155.164,17	620.656,68
Matching Gemeente Heerlen	47.757,60	47.757,60	47.757,60	47.757,60	191.030,40
Totaal matching	202.921,77	202.921,77	202.921,77	202.921,77	811.687,08
Opbrengsten					
Bijdragen scholen	0,1	0,1	0,1	0,1	0,4
Overige opbrengsten	-	-	-	-	-
Totaal opbrengsten	0,1	0,1	0,1	0,1	0,4
TOTAAL BATEN	405.843,55	405.843,55	405.843,55	405.843,55	1.623.374,20
LASTEN					
2. Activiteitenkosten					
Groeitraject: Instrument De Cultuur Loper i.s.m. Kunstloc.	1.500,00	1.500,00	1.500,00	1.500,00	6.000,00
Groeitraject: intermediairs (coaching, begeleiding, schakelfunctie, reiskosten)	222.671,30	224.613,44	229.192,42	237.942,23	914.419,39
Deskundigheidsbevordering / scholing onderwijs en cultuur instellingen	20.000,00	20.000,00	20.000,00	20.000,00	80.000,00
Klankbordgroep	6.000,00	6.000,00	6.000,00	6.000,00	24.000,00
Co-creatie werkgroepen, groeipakket en inspiratiesessie.	37.500,00	37.500,00	37.500,00	37.500,00	150.000,00
Co-creatie muziekonderwijs (Impuls)	10.125,00	10.125,00	10.125,00	10.125,00	40.500,00
Co-creatie leesplezier	7.500,00	7.500,00	8.500,00	8.500,00	32.000,00
Programma / uitvoer voor en met leerlingen	2.500,00	2.500,00	2.500,00	2.500,00	10.000,00
Verbinding van binnen- en buitenschools	2500,00	2500,00	2.500,00	2.500,00	10.000,00
Ondersteuners: communicatiemedewerker	24.960,00	25.459,20	25.968,39	26.487,75	102.875,34
Totaal activiteitenkosten	335.256,30	337.697,64	343.785,81	353.054,98	1.369.794,73
3. kennisdeling					
Kennisdeling	5.000,00	5.000,00	5.000,00	5.000,00	20.000,00
Innovatiewerkgroep	3.500,00	3.500,00	3.500,00	3.500,00	14.000,00

Professionaliseringsbudget	5.000,00	5.000,00	5.000,00	5.000,00	20.000,00
Zichtbaarheid	3.000,00	3.000,00	3.000,00	3.000,00	12.000,00
Totaal kennisdeling	16.500,00	16.500,00	16.500,00	16.500,00	66.000,00
4. Monitoring en evaluatie					
Rapportage (kwalitatief en kwantitatief), verslaglegging, data-analyse, tekst / redactie	7.500,00	7.500,00	7.500,00	7.500,00	30.000,00
Totaal Monitoring en evaluatie	7.500,00	7.500,00	7.500,00	7.500,00	30.000,00
5. Accountantskosten					
Accountant	2.500,00	2.500,00	2.500,00	2.500,00	10.000,00
Totaal overige kosten	2.500,00	2.500,00	2.500,00	2.500,00	10.000,00
6. Coördinatiekosten					
	36.175,63	36.419,76	37.028,58	37.955,50	147.579,47
TOTAAL LASTEN	397.931,93	400.617,40	407.314,39	417.510,48	1.623.374,20
RESULTAAT	7.911,62	5.226,15	-1.470,84	-11.666,93	0,00

COLOFON

Heerlen, augustus 2020

Auteurs: Susanne Brekelmans en Suzanne Reuvers.

Met dank aan: Alle bij de totstandkoming van dit plan betrokken leerkrachten, medewerkers, directeuren, beleidsmakers en bestuurders uit het cultuur- en onderwijsveld in de regio Parkstad en daarbuiten.

Met een speciaal woord van dank

aan: Bart Alofs, Hedi Egelmeers, Jeroen Pieters en het projectteam van Pit Cultuurwijzer.

Vormgeving: MOCKUS

Fotografie: Anne Jannes en Pascal Moors.

Contact: info@pitcultuurwijzer.nl

PIT CULTUURWIJZER

p/a SCHUNCK
Bongerd 18
6411 JM Heerlen